

POZICIJA DĖL DAUGYBINĖS PILIETYBĖS LIETUVOJE ĮTEISINIMO

LiJOT Asamblėja Nr. 56

2022 m. spalio 29 d.

Vilnius

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT), didžiausia nevyriausybinė jaunimo organizacijų sąjunga Lietuvoje, vienijanti 72 nacionalines jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas bei savivaldybės jaunimo organizacijų tarybas, atkreipia visuomenės, sprendimų priėmėjų ir nevyriausybinių sektoriaus dėmesį į poreikį keisti Lietuvos Respublikos Konstituciją (toliau – LR Konstitucija) bei įteisinti daugybinę pilietybę, siekiant ir toliau išsaugoti į užsienį emigravusių tautiečių identiteto dalį.

1992 m. piliečių referendumu priimtoje LR Konstitucijoje 12 straipsnyje apibrėžta, kad „išskyrus įstatymo numatytus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis“. Toks Lietuvos Respublikos pilietybės apibrėžimas neatspindi realių Lietuvos ir jos diasporos, taip pat Lietuvoje gyvenančių kitų užsienio valstybių piliečių interesų, neįvertina Lietuvos Respublikos piliečių noro išlaikyti nepertraukiamą teisinį ryšį su Lietuva ar čia gyvenančių užsieniečių noro greičiau integruotis į Lietuvos visuomenę. Galima teigti, kad tokia formuluotė LR Konstitucijoje neatspindi ir Lietuvos valstybės saugumo interesų, nes valstybė, turinti daugiau savo kraštą mylinčių ir pasiruošusių jį ginti piliečių, yra stipresnė. 2019 m. gegužės 26 d. įvykusiame referendume dėl Konstitucijos 12-ojo straipsnio pakeitimo, net 72,35% Lietuvos Respublikos visuomenės dalies nuo dalyvavusiųjų skaičiaus pritarė Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimui, įgijus kitos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės pilietybę. Tuo tarpu, šiam LR Konstitucijos straipsnio pakeitimui pritarė net 94,75% balsavusiųjų Lietuvos Respublikos piliečių, kurie savo balsą atidavė diplomatinėse atstovybėse užsienyje. Taigi, 2019 m. įvykusiame referendume daugybinės pilietybės įtvirtinimą palaikė absoliuti dauguma balsavime dalyvavusios Lietuvos visuomenės ir užsienio diasporos – Lietuvos Respublikos piliečių.

Šiandien teisę išsaugoti Lietuvos Respublikos pilietybę turi asmenys, ištremti ar išvykę iš sovietinę okupaciją patyrusios Lietuvos Respublikos iki 1990 m. Kovo 11 d. Teisę į daugybinę pilietybę turi ir tokių asmenų palikuonys. Vis dėlto, svarbu pabrėžti, kad daugybinės pilietybės įteisinimas labai svarbus ne tik išvykusiems ar ištremtiems iki Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. Kovo 11 d., daugybinė pilietybė, kaip ryšys su savo gimtine, svarbus ir emigravusiems jau po nepriklausomybės atkūrimo. Įvairiais skaičiavimais per daugiau nei trisdešimtmetį Lietuvos Respublikos nepriklausomybės iš Lietuvos išvyko daugiau kaip milijonas

Lietuvos Respublikos piliečių¹. Vis dėlto, gyvendami vakarietiškoje ir demokratiškoje valstybių sąjungoje, negalime galvoti vien apie savo tautiečius, kurie gali netekti pilietybės gyvendami svetur. Lygiai taip pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad dabartinis teisinis reguliavimas lemia, jog asmenys, įgiję Lietuvos Respublikos pilietybę, privalo atsisakyti gimtosios pilietybės. Esame įsitikinę, kad žmonės, kurie ilgus metus gyveno Lietuvoje ir gali įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę įstatymo nustatyta tvarka, neturėtų prarasti savo gimtosios pilietybės tokiu atveju, jeigu šie pasirinktų įgyti ir Lietuvos Respublikos pilietybę. Liberalesnis reguliavimas leistų išlaikyti ryšį su savo valstybe ir Lietuvoje gyvenantiems užsieniečiams.

LiJOT pritaria daugybinės pilietybės įteisinimui ir Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimui, įgijus kitos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės pilietybę ir ragina valdžios institucijas bei nevyriausybinį sektorių kuo greičiau imtis veiksmų, siekiant tinkamai pasiruošti artėjančiam referendumui dėl daugybinės pilietybės.

LiJOT Prezidentas

Domantas Katelė

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=6034089b-412b-43c2-b897-922e5debde23#/>